

SocialPolitiks journalister ger ut bok om att ta tillbaka makten över välfärden

När SocialPolitiks journalister släppte sin nya bok *Förlusterna i välfärden*, blev det diskussion om människosyn, upphandlingspolicies och ett samhällssystem som blivit till för företagets valfrihet, inte medborgarnas.

Samhället upphandlar välfärdstjänster för 100-tals miljarder. Upphandlingssystemet ska garantera att det blir billigt, men det kan inte garantera att det blir bra.

– Ingenting kan egentligen garantera att det blir bra. Så uttryckte sig författaren **Åsa Moberg** på boksläppet för [*Förlusterna i välfärden, när marknaden tar över det gemensamma.*](#) Hon menade att vi alla, var och en på den plats där vi befinner oss får försöka se till att det fungerar någorlunda för någon.

Samtal i Hornstulls bokhandel. Med mikrofonen Maria Moraes, i rött Åsa Moberg. Foto: Clara Henriksson

Förlusterna i välfärden lyfter fram vardagsberättelser om hur det blir för vanliga människor när vi valt att organisera vård, omsorg, skola och bostadsförsörjning som en marknad.

– Att kunna välja är i grunden något positivt, men i praktiken fungerar det inte. När du blir gammal och beroende av omsorg, som min mamma, då har du inte ens möjlighet att välja vad du vill ha på dig eller vad du ska äta. Vård och omsorg är ingen fungerande marknad och idag är det företagens valfrihet som systemen värnar, inte medborgarnas, säger **Anna Fredriksson**, en av författarna till boken och redaktör för SocialPolitik.

Hon och **Elin Engström** har skrivit ner berättelser som funnits i deras närhet och samtidigt vävt in fakta. Ett kapitel i boken handlar om Elins egna erfarenheter från när hennes son, med svår funktionsnedsättning, skulle flytta in på ett barnboende. Familjen kände sig tvingad till det här och det

höll bara några veckor då boendet inte kunde ge sonen den trygghet han behövde.

– Då fick jag nya insikter och idén till boken föddes. Den som inte har så stora behov av samhällets insatser, som vård eller äldreomsorg, kanske inte heller är medveten om hur mycket marknaden och de ekonomiska vinsterna styr. Här ville vi bidra med mänskliga exempel ur vardagen.

Tänk om du istället hade fått frågan: Vad behöver du?, sa Åsa Moberg till Elin Engström på boksläppet.

– Man får alltid höra 'nej det kan vi inte göra, det går inte'. Enorma resurser läggs på att säga nej till sådant som de som berörs själva tror skulle fungera. Hur har vi råd med ett sådant system? Nej det har vi inte, konstaterade Åsa Moberg.

Per Sicking från Verbal förlag, Anna Fredriksson och Elin Engström Foto: Anders Löwdin

Mycket handlar om människosyn, menade **Maria Moraes**. Idag kommunalråd för Miljöpartiet i Linköping, en gång Sveriges yngsta kvinnliga rånare och som också själv varit Sis-

placerad.

- Vi har byggt upp ett byråkratiskt monster, som vi sen har tagit avstånd från och så tittar vi på det från håll och säger: 'så säger lagen och policyn', och så glömmer vi bort att vi har all möjlighet att påverka. Att det var vi som skapade lagarna och alla policies.

Maria Moraes menade att *Förlusterna i välfärden* är en bok i sin tid. Vi behöver se att vi har ett gemensamt ansvar och att vi också har möjlighet att ta det.

- Vi behöver prata mycket mer om mjuka värden, om vikten av att skapa relationer. När vi i Linköping mätte hur lång tid socialsekreterarna på barnenheten träffade sina klienter – barnen, då blev det sammantaget inte mer än en timma i veckan. Socialsekreterarna har en enorm makt i sina händer, men om vi tar bort verktyget "bygga relation" då påverkar det kvalitén.

Den slutna sociala barnavården som idag bedrivs av Sis, Statens institutionsstyrelse, behöver göras om i grunden, menar Maria Moraes,

- Vi har byggt upp någonting som är fel från början och så fortsätter vi sminka grisen. Vi har skapat en riskmiljö där vi blandar barn och ungdomar med olika slags problem. Vi låser in dem med fulla restriktioner tillsammans med personal med låg utbildning som har rätt att använda våld och isolera och som hotar och använder repressalier.

Fredrik Bergman, också en av SocialPolitiks journalister har bidragit med kapitlet *Rätt till bostad – inte alls självklart* som bygger på en [text tidigare publicerad i Socialpolitik](#).

Läs en [recension av Förlusterna i välfärden här](#).

Det kom mycket folk till Hornstulls bokhandel. Foto Anders Löwdin